

Eindeloze bergen zonder bomen, eindeloze stranden zonder badgasten, de zee aan alle kanten, dat is Schotland. Vakantietijd geeft je de gelegenheid om even uit je dagelijkse leven te stappen, en het is mijn keuze om dan de natuur op te zoeken. Zoveel mogelijk ongerepte en onbewerkte natuur.

Outlander, buitenstaander te zijn, weliswaar wel verbonden met de aarde. Geen afspraken en geen deadlines, de klok doet er niet meer toe. Wel het ritme van de dag en de nacht en het weer.

Reizen door oud land zoals Schotland, brengt je in contact met de Romeinen en de Keltische bewoners 5000 jaar geleden in het noorden, de Orkney eilanden.

De Noordzee bestond niet, zodat de bewoners van Europa gewoon naar deze plek konden lopen. In Edingburgh blijkt het kasteel op een vulkanische berg te staan, waarom heen lange tijd moeras was.

Mijn gedachten gaan snel door de geschiedenis van de mensheid. Komt er een moment dat we werkelijk door de tijd heen kunnen reizen? Zo'n gekke gedachte is dat misschien niet. Iedereen heeft weleens een ervaring dat je plotseling haarscherp een beeld van jou of je omgeving of je organisatie in de toekomst hebt. Of dat je ergens loopt en je afvraagt of je er al eerder geweest bent. Van wonderkind Mozart is bekend dat hij heeft gezegd dat hij altijd een 'plaatje' zag van het muziekwerk, en dat hij dat alleen hoeft uit te rollen en te noteren. Ook weten we van mensen die een bijna-doodervaring hebben gehad dat je dan vaak in één beeld je leven ziet samengevat.

Had George Orwell dat ook toen hij zijn boek '1984' 1) schreef? Ik moest daar aan denken toen ik las over de plannen van Kroonprins Mohammed bin Salman van Saoedi-Arabië om in een woestijn een volledige geautomatiseerde stad, genaamd Neom, te laten aanleggen. Een stad die 'Silicon Valley overtreft in technologie, Hollywood in entertainment en de Franse Riviera in vakantiegevoel' 2). En heel verontrustend: 'het moet een geautomatiseerde stad worden waarin we alles kunnen zien'! In deze stad geldt de sharia-wetgeving en een computer kan misdaden melden zonder dat er aangifte wordt gedaan. Waar hebben we dat eerder gelezen?

Dat een man dergelijke megalomane ambities heeft, is nog tot daar aan toe.

Schokkender vind ik de bereidheid van allerlei bekende adviesbureaus zoals McKinsey en de Boston Consulting Group om hieraan mee te werken. Het advocatenkantoor Latham & Watkins, spant de kroon. Zij ontwikkelt een 'onafhankelijk genoemd' rechtsstelsel waarin de rechters direct verantwoording afleggen aan de koning.

Waar is het moreel kompas gebleven van deze moderne en professionele consultants? Is de uitdaging om te creëren, te ontwerpen, te verdienen zo groot dat er geen ruimte meer is voor de afweging of je hiermee bijdraagt aan het goede? Deugt het om bij te dragen aan een dergelijk rechtssysteem? Draagt het werken voor deze kroonprins bij aan het bevorderen van rechtvaardigheid? Draagt het realiseren van deze stad bij aan de klimaatdoelstellingen van ons allemaal? Als we ons die vragen niet stellen, zijn we onderdeel geworden van een dynamiek die zijn weerga niet kent.

Krijgt George Orwell gelijk?

Marianne Luyer, augustus 2019

1) *George Orwell, 1984, geschreven in 1948*

2) *Kapitalen voor een geautomatiseerde stad, FD 20 augustus 2019*